

τὰ φύλλα ἐπέφταν. Καὶ κοιτάζοντάς με στερνὴ βολὰ ἐχαμογέλασε, κ' ἔφυγε γρήγορα κατὰ τὸν κυπαρισσοῦνα—τὸν κυπαρισσοῦνα μας.

Καρδαμύλη.

ΣΠΗΛΙΟΣ ΚΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΠΕΤΡΑΡΧΗΣ

Στὸ θάνατο τῆς Λαύρας

ΣΟΝΕΤΤΟ XLIII.

Τ' ἀηδὸνι ποῦ τὸν πόνο του μὲ τόση γλύκα χύνει
Γιὰ τ' ἀμοιβ' ἀηδονάκια του ἢ γιὰ γλυκὸ του ταίρι,
Ἄπο γλυκάδα γύμισσε τὰ δάση καὶ τ' ἀέρι
Μὲ τέτοιον ἤχο ἀρμονικὸ καὶ πάθος ἔπ' ἀρίνει.

Κι' ὅλη τῆ νύχτα φαίνεται πῶς μένα συντροφεύει
Καὶ τῆ σκληρῆ τῆ μοῖρα μου κάθε ὥρα ποῦ θυμίζει
Π' ἄλλος δὲ φταίει νὰ τοῦ κλαυτῶ σ' ἔτι μὲ βασανίζει
Σὰ λόγιαζα πῶς στὶς θεὰς Κάρος δὲ βασιλεύει.

Ἄ! πῶς γελιέται εὐκολὰ ὁποιος πολὺ πιστεύει!
Τὰ δύο μου φῶτα πιδ λαμπρὰ κι' ἀπὸ τοῦ ἡλιοῦ τὸ
[χρῶμα,
Ποῖος ποτ' ἐσκέφτη πῶς θὰ ἰδῆ νὰ γίνουν μαῦρο χῶμα.

Μὰ τώρα ξέρω ποῦ ἡ σκληρῆ μοῖρα ποῦ μὲ παιδεύει
Θέλει νὰ μέθω κλαίοντας, ζώντας ζωὴ θανάτου,
Πῶς κάθε πρᾶμ' ἀγαπητὸ λίγο βλατταίει δῶ κάτω.
Θ. ΜΑΚΡΗΣ

ΦΙΛΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Πόλη 6 τοῦ Μάη 1905

Ἀγαπητέ μου φίλε,

Πολὺ μοῦ κακοφάνηκε ὁ ἀκριτὸς σου λόγος γιὰ κεῖνα, μὲ τὰ ὅποια τελείωνα καὶ τίς δύο προηγούμενες ἐπιστολές μου. Δὲν φτάνει ποῦ δὲν τὰ παραδέχσαι, μὰς βρίζεις κιάλας. Γιατὶ βρισιά εἶναι νὰ μὴν ἀναγνωρίζης τὴν Πόλη μας «ἐστία φώτων καὶ κέντρο γλωσσολογικὸ καὶ παιδαγωγικὸ πρώτης τάξεως». Βρισιά εἶναι νὰ κοροιδεύης καὶ τὸ κύρος τῆς γνώμης τοῦ «Ταχυδρόμου», ποῦ εἶπε ὅτι ἐμεῖς «υγιέστερον» ἀπὸ σὲς καὶ κρίνουμε καὶ αἰσθανόμεσθε. Κι' ὅσο γιὰ τὸ πρώτο θὰ καταλάβεις μόνος, μὲ τὸν καιρὸ, πόσο πλανήθηκες. Μὰ γιὰ τὸ δεύτερο δὲν ξέρω τί νὰ κάμω. Μὲ τί μούτρα νὰ παρουσιασθῶ στὸν συντάκτη τοῦ φύλλου μας καὶ νὰ τοῦ ζητήσω συγχώρεση! Μὲ τί μούτρα νὰ ξαναπάρω ἀπὸ αὐτὸ ἐπιχειρήματα γιὰ νὰ πολεμῶ ἀνθρώπους ποῦ ἀστόχαστα μιλοῦνε!

Ὅστοςο σκοπὸν ἔχοντας νὰ σὲ φωτίσω κι' ὄχι νὰ πάψω τῆ συζήτηση,—πρᾶμα ποῦ θῆκαμνα χωρὶς ἄλλο, ὕστερ' ἀπὸ τέτια προσβολή, ἂν δὲν εἴσουν φίλος μου—ἄς ἐξετάσουμε τετραγωνικὰ τὴν ὑπόθεσιν.

Ἡ γνώμη, λές, τοῦ «Ταχυδρόμου» εἶναι «σκουριασμένη». Ἔστω. Μ' αὐτὸ θέλεις νὰ μὰς πείσης ὅτι ἡ δική σου εἶναι ἡ σωστή; Ἄς διοῦμε. — Πότε μιά γνώμη ἔχει κύρος;

— Ὅταν κεῖνος ποῦ τὴν ἐκφέρει ἔχει πῆ κι' ἄλλες ἀναμφισβήτητες ἀλήθειες, ὅταν ἡ κριτικὴ του ὀξύτητα εἶναι παναγνωρισμένη, ὅταν, ὡς τύχει μάλιστα νᾶναι ἐφημερίδα, ἄγει καὶ φέρει τὸ δημόσιο ἢ, καλύτερα, χιτίζει καὶ γκρεμνῆ τὴ δημοσίᾳ λεγομένη γνώμη.

Ἐ λοιπόν! Ὅλα αὐτὰ φωνάζουν ἀπὸ τὴν πρώτη

ὡς τὴν τελευταία στήλη τοῦ «Ταχυδρόμου», τὸν ὅποιο τόσο θριαμβευτικὰ καταδικάζεις.

Σκουριασμένη λοιπὸν δὲν εἶναι ἡ γνώμη, ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε ἰκανώτεροι ἀπὸ σὲς νὰ κρίνουμε, γιατί σκουριασμένα δὲν εἶναι π. χ. κι' ὅσα σοφὰ ἔγραψε τότες μὲ τὸ ἀγλωσσικὸ ζήτημα τοῦ Φωτιάδη σας. Σκουριασμένα εἶναι, ὄχι! ὅταν μὰς βροντοφωνάει πῶς τῆ γλώσσα σας τῆ συνθηματικὴ ὁ λαὸς δὲν τὴν διαβάσει. Κι' ἂν τὴν διαβάσει πάλι δὲν θὰ τὴν νοιώσει. Θὰ νοιώσει ἴσως «τίς λέξεις μὰ ὄχι καὶ τίς ἰδέες». Καὶ φυσικὰ. Ποῦ ἀκούστηκε λαὸς νὰ νοιώθῃ διὰ μίση καὶ λέξη καὶ ἰδέα; Μήγαρις τὰ δύο αὐτὰ εἶναι ἀδιαχώριστα;

Καὶ τὸ παρακάτω: «τὴν γλώσσα σ' ὅλους τοὺς πολιτισμένους λαούς, ἀντίθετα μὲ τὴν γνώμη τοῦ κ. ἰατροῦ, ἐμόρφωσαν οἱ συγγραφεῖς». «Καὶ ὑπάρχει ἔθνος τὸ ὅποιο μὲ τὴν ἀποκρουστικότητα τοῦ χυδαίου ιδιώματος ἐπεδίωξε τὴν μόρφωση τῆς γλώσσας του»;

Καὶ τὸ ἄλλο: «Ὁ φίλος ἰατρός λέγει ὅτι ἡ ᾠδωδὴς ὁμιλεῖται, καὶ αὐτὴ καὶ μόνη εἶναι ἡ γλώσσα μας. Καὶ λοιπὸν; αὐτὴν πρέπει νὰ γράψουμε.—μ' αὐτὴν νὰ συγγράψουμε.—αὐτὴ πρέπει νᾶναι ἡ γλώσσα τοῦ βήματος, ἡ γλώσσα τοῦ ἔμβονος, ἡ γλώσσα τῆς ἐκκλησίας. Τὰ ἀστρονομικὰ πῆρα, τὰ ἰατρικὰ, τὰ νομικὰ, τὰ φιλολογικὰ, τὰ θεολογικὰ στ' ἀηδὸν. Αἱ μὰ τὰ κάρδαμα! τέτιες γνώμες εἶναι ὑπερβολικὰ παράξενες. Θὰ παρακαλούσαμε μάλιστα τὸ φίλο ἰατρὸ νὰ μὰς ἐπιτρέψῃ νὰ ξαναποῦμε τὴ φράση του: τέτιου εἶδους κηδέες δὲν μιλοῦνται. Καὶ δὲν μιλοῦνται ἢ τοὺς ἡλίχιστο δὲν γράφονται τέτιες ἀηδίες, γιατί, ἂν ὅταν ἐφαρμόζονταν, θῆκαμνν τῆ γλώσσα μας τὸ ἡγελοιδέστερο προϊόν τῆς ἀνθρωπίνης διάνοιας. Γιὰ νᾶντασθῆτε τὴν ἑλληνικὴ γλώσσα, ποῦ γιὰ νὰ ἐκφράσει τίς ἀψηλές κοινωνικὰς καὶ φιλοσοφικὰς ἰδέες, ἠθῆπαρνε ἀπ' τὴν ἀρχαία τοὺς ὁμορφους ἐκείνους ὄρους, ποῦ καὶ οἱ ξένοι: μὰς παίρνουν, καὶ θὰ τοὺς κρουτούριαζε καὶ θὰ τοὺς παραμέρφωνε γιὰ νὰ τοῦ βᾶλει πλάγι πλάγι μὲ τοὺς συχμερούς τύπους τοῦ χυδαίου ιδιώματος».

Φίλε μου, τί τὰ θέλεις; Εἶναι ἀνάγκη νὰ σὲ πῶ ὅτι ἀπ' τίς 400 σελίδες τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Φωτιάδη οἱ πέντ' ἔζη τοῦ «Ταχυδρόμου» λάμπουν ὡς μαργαριτάρια ἀνάμεσα στὴν ἄμμο; Καὶ ἔκου καὶ τοῦτο ἐμπιστευτικὰ. Ὅταν ἀγόρασα τὸ βιβλίον, ἡ καλύτερα ὅταν μέθιασαν νὰ τάγοράσω, μετάνοισα πολὺ γιὰ τοὺς παραδες ποῦδωκα. Μὰ ὕστερα, ὡς ἀπάντησα τὰ ἔρηρα ἐκεῖνα τῆς ἐφημερίδας μας, πῆγα καὶ πῆρα ἄλλο ἓνα γιὰ νὰ τὸ δίωω στοὺς φίλους μου νὰ τὸ διαβάσουν.

Βγάλε λοιπὸν τὸ καπέλλο σου μπρὸς σὲ τέτια κριτικὴ δεινότητα. Ὁμολόγησε ταπεινὰ ὅτι οὐκ εἶ ἄξιος τὸν ἰμάντα αὐτῆς ὑποθέσαι. Καὶ ξερίζωσε ἀπ' τὸ νοῦ σου κάθε προκατάληψη γιὰ νᾶχης τὴ δύναμη νὰ κρίνης ἐπιστημονικὰ τὰ πρᾶματα καὶ ὄχι ἀπὸ ἰδιοτροπίες τυρολοσυρούμενος.

Λυποῦμαι πολὺ ὅτι ξοδεψα ἓνα γράμμα ὀλόκληρο γιὰ νὰ ἀνκαστηλώσω στὴ συνείδησή σου τὸ ἄγαλμα, ποῦ ἐμεῖς ἐδῶ τόσον καιρὸ τώρα λατρεύουμε, ποῦ στὰ ποδάρια του τόσο λιθᾶνι κάψαμε καὶ ἐξακολουθοῦμε ἀδιάκοπα νὰ καίμε.

Λυποῦμαι καὶ ἓνα ἄλλο. Ὅτι τέκνο ἐσὺ τοῦ Βοσπόρου, μὲ τὰ καμώματά σου ἀποκηρύχνης τὴν πατρίδα. Καὶ τί πατρίδα! Μὰ νὰ δοξάζης τὸ Θεὸ, ποῦ σ' ἔδωσε φίλο ὡς κ' ἐμένα. Καὶ τὸν δοξάζω κ' ἐγὼ γιατί μὰς ἔφερε στὴ μέση μερικὸς ὡς κ' ἐμένα γιὰ νὰ βροντήσῃ πιδ ξάστερα ἡ δική μας ἀλήθεια.

Γιὰ σου
ΔΑΜΩΝΑΣ

ΑΙΩΝΩΝ ΒΑΘΙΑ

ΜΑΝΝΑΣ ΠΟΝΟΣ

Ἄγέλατος, ἀκαστος ἰδητύος ἠδὲ ποτήτος
ἦστο πῶψ μινύθουσα βαθυζώνιο θυγατρός.
(Ἔμνος πρὸς Δήμητραν).

Νὰ ἀνασάνη κάθεται ἡ Μάννα ἡ πικραμένη
σὲ μία πέτρα ἀπίνου· ἀγέλαστη κι' ἀμίλητη
μῆνες καὶ μῆνες περπατεῖ παντοτεινὰ θλιμμένη
χωρὶς νὰ βγάλ' ἀπ' τὴν καρδιά τὴ λύπη τὴν ἀκοίμητη.

Τῆς πῆραν τὴν παιδοῦλα τῆς καὶ τώρα ὄρφανεμένη
γυρνᾷ ὀλοῦθε γιὰ νὰ βοῆ τὴν κόρη τὴν ἀφιλήτη
μὴ ξέροντας πῶς ὁ Θεὸς ὁ φοβερός κρυμμένη
τὴν εἶχε στὰ Βασίλειά Του ὡς ὡν κορών' ἀτίμητη.

Καὶ τώρα στὸ Καλλιχορο τοῦ κάκον οἱ θυγατέρες
τοῦ Κελεοῦ πασκίζουνε μαζί μ' ἀστεῖα χίλια
να φέρουν τὸ χαμόγειο στὰ θεϊκὰ τῆς χεῖλια.

Ἄγέλαστ' ἀπομένουνε καὶ σὴν ὄρη ματιὰ τῆς
γραμμένος εἶναι ὁ καημὸς· θυμᾶται τίς ἡμέρες
ποῦχε καμάρι ζηλευτό, τὴν Κόρη τῆς κοντὰ τῆς
Λεμεσός.

Μ. Α. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ

ΜΙΑ ΚΙ ΟΞΩ

Ἄν καὶ φοβισμένος ἀπὸ τᾶςυνήθιστα λόγια τοῦ φίλου του, τὴν ὀλοφάνερη ἐξήψη τοῦ μυαλοῦ του, ὁ Κώστας δὲν εἶδει τὴν παραχῆ του, παρὰ ἡσυχος ζακολουθοῦσε νὰ τὸν ἀκούῃ ποῦ τοῦ ἔλεγε:

— Εἶναι ἡ τρίτη χρονιά ποῦ μοῦ ἔρχεται στὸ νοῦ ὁ στοχασμὸς αὐτὸς τὴν ἴδια βραδιά. Δὲν μπορῶ νὰ μὴν τρομάξω. Κώστα, ὅταν τὸ συλλογίζουμαι. Μὲ πιάνει σύγκρουσι κ' ὕστερις ἀγριεύω. Δὲν εἶναι ἄγριο τὸ μάτι μου; Καίτ' ἀξέ με καὶ πὲς μου στὸ θεὸ σου, δὲν εἶναι ἄγριο;

— Τὸ μάτι σου, Παῦλο, εἶναι ἡμερο καὶ γλυκὸ, ὅπως πάντα. Ἔλα στὰ συγκαλά σου καὶ μὴ λές ἀνοησίες. Νομίζεις ὅτι σοῦ ἔρχεται ὁ στοχασμὸς ἔτσι μονάχος του. Μὰ ὄχι· ἐσὺ τὸ θέλεις καὶ τὸ στοχάζεσαι. Κι' ἂν θέλῃς νὰ σοῦ τὸ πῶ πιδ ξάστερα, δὲν ἔφυγε ποτὲς ἀπὸ τὸ νοῦ σου ἡ σκέψη αὐτὴ τῆς στριφογυρίζεις στὸ μυαλό σου καιρὸ καὶ καιρὸ τώρα κι' ὅταν θυμηθῆς πῶς εἶναι 20 τοῦ Ἄπριλη, φαντάζεσαι ὅτι σοῦ ἤρθεν ἄξαφνα. Δὲν εἶν' ἔτσι;

— Δὲ μὲ καταλαβαίνεις, Κώστα· νά, πῶς νὰ σοῦ τὸ πῶ, ἔρχεται μονάχη τῆς· ἐγὼ δὲ θυμᾶμαι τίποτα· κάτι μοῦ σφίγγει τὸ μυαλό, πιάνεται ἡ ἀναπνοή μου κι' ἀγριεύει τὸ μάτι μου· τὸ νοιώθω πῶς ἀγριεύει. Καὶ τότες θέλω νὰ...

— Ἔλα μαζί μου, Παῦλο· πάμε ὅζω ἄμα σὲ φυσήση τᾶγεράκι τῆς νύχτας, θὰ σοῦ περάσῃ· θὰ ἰδῆς τὴν ἀστροφεγγιά καὶ θὰ ξεκαθαρίσῃ ὁ νοῦς σου· ξέρεις, ἡ νύχτα ἔχει διπλὴ δύναμη· θολώνει πολλὰς φορὲς τὸ μυαλό, μὰ διώχνει καὶ τὰ σκοτάδια του. Στὸν ἀνοιχτὸν ἀγέρα δὲ μπορεῖ νὰ σκέφτεται κανένας τὰ ἴδια. Θὰ ἰδῆς τᾶστρα, θᾶκούσης κανέν' ἀηδονάκι νὰ τραγουδάῃ, θᾶντικρὺσης τίποτις ἀλαργινὰ φῶτα, ποῦ μοιάζουν ὡς ἑλπίδες. Ἐδῶ μέσα σὲ πνίγει ἡ ζέστη, δὲν ἔχεις ἀγέρα. Πάμε ὅζω ποῦ σοῦ λέω.

— Μὴ μοῦ μιλάς· ἀκούω τὴ φωνή σου καὶ

θαρρῶ, πῶς ὅλο μου τὸ κορμὶ ἔχει αὐτιά. Νά· μπαίνει ἡ φωνή σου μέσα μου ἀπὸ κάθε μεριά. Γιατί μιλάς ἔτσι δυνατά; Μίλα σιγώτερα... Καὶ ξέρεις; μὴ κι ἀρχίσω νὰ κούω ἀπ' ὅλο μου τὸ κορμὶ δὲν μπορῶ νὰ κρατηθῶ. Πρέπει νὰ κάμω ὅ,τι σκέφτουμαι... Γιὰ πιάσει τὸ κεφάλι μου νὰ ἰδῆς πῶς καλεῖ. Εἶναι ἡ σκέψη μου ποὺ δουλεύει αὐτοῦ μέσα. Τώρα θὰ ἰδῆς καὶ τὸν ἴδρω νὰ τρέχει ποτάμι ἀπὸ πάνω μου. Ἀρχίζω νὰ λιώνω... Πρέπει, πρέπει νὰ τελιωθῶ ἀπὸ τὸ πρᾶμα. Δὲν εἶναι ἱστορία ποὺ θὰ κρατήσῃ πολὺ· καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ μὴ κι ὄξω.. Γύρισε ἀπὸ κεῖ νὰ μὴ σὲ βλέπω καὶ νὰ μὴ μὲ βλέπῃς... Γιατί ἤρθες ἐδῶ; Ποιὸς σὲ φώναξε; Τόξερές πῶς ἀπόψε θὰ γίνῃ αὐτὸ ποὺ θέλω κ' ἤρθες νὰ μ' ἐμποδίσης. Μὰ δὲ θὰ σοῦ περάσῃ· ἐμένα θὰ περάσῃ.. Νὰ φύγῃς καλῆτερα· φύγε, φύγε, θέλω νὰ φύγῃς! θὰ βάλω τίς φωνές. Φύγε!..

— Ἀκουσε με, Παῦλο, κι ἔφησε τίς ἀνοησίες· μὴν κάνῃς ἔτσι. Πᾶμε ὄξω ποῦ σοῦ λέω. Γιὰ κοιτάξέ με...

— Χα! χα! χα! θέλεις νὰ κάνῃς τὸν ἥσυχον καὶ τὸ μαλακό, μὰ δὲν τὸ καταφέρνεις... Μόνο, σοῦ εἶπα, νὰ μὴ μιλάς ἔτσι δυνατά· χτυποῦν καρμπάνες σταυτιά μου, ὅταν φωνάζῃς σὰν τρελλός. Μὰ τί θέλεις ἐσύ ἀπὸ μένα; Ἐγὼ ἔχω τὸ σκοπὸ μου. Τί μπαίνεις ἐσύ στὴ μέση μ' αὐτὸ τὸ σκουνοτουλιάρικο πρόσωπό σου καὶ τὴν παπαδίστικη τάχα γλυκοθωριά σου; Ξέρεις τί ἔχω ἐγὼ μέσα στὸ μυαλό μου καὶ τί κρύβ' ἡ ψυχὴ μου; Τὸ μυστικὸ μου θὰ μοῦ κλείψῃ; Εἶναι μυστικὸ ποῦ μῆτε τὰ χρόνια, μῆτε δύναμη ἀνθρώπινη μπορεῖ νὰ μοῦ τὸ πάρῃ. Τρία χρόνια τώρα τὸ κρατᾶω ἐδῶ βαθιὰ μέσα στὰ στήθια μου. Καὶ τὰ στήθια μου δὲν πόνεσαν ἀπὸ τὸ βάρος του. Μιὰ νύχτα μοῦ πρωτοφανερῶθηκεν ἐκεῖ ποῦ ἥσυχον καθόμουν καὶ διχθαζα. Ἦρθεν ἔτσι ἄξαφνα. Θρονιάστηκε μέσα μου καὶ θέριαφεν ἡ δύναμή του. Γιατί ἔχει δύναμη μεγάλη τὸ μυστικὸ μου... Πῶς ἤρθεν, ἀλήθεια, χωρὶς νὰ τὸ νοιώσω! Αὐτὸ θὰ πῆ μαστοριά!.. Ὅχι· τὸ τιποτένιο ἐκεῖνο γέλασμα τῆς Ἄννας. Ἐπρεπε νὰ ξέρῃς πῶς μὲ γέλασεν ἡ Ἄννα—τὴ θυμάσαι βέβαια—γιὰ νὰ καταλάβῃς πόσο ξεθύμανε ἡ πονηριά τῆς γυναικίας. Ἀκούεις ἐκεῖ!.. Τί ψεύτικη κι ἀνόητη ἱστορία ἦταν ἐκείνη ποῦ μοῦ ἔλεγε. Τὴ ζήλευε, λέει, τὸ φεγγάρι καὶ δὲν τὴν ἄφηνε νὰ μοῦ τραγουδάῃ τὴν ἀγάπην της. Ὅταν τὴν ἔβλεπεν, ἔριχνε καταπάνου της μιὰν ἀχτίδα, κι αὐτὴ φεγγαριάζοταν. Τῆς ἄρεσε νὰ φορῆ πάντα ἄσπρα γιὰ νὰ φαίνεται σὰν νεράϊδα κ' ἔτσι νὰ ξεγελάῃ ὅλα τὰ πάντα καὶ νὰ τήνε φοβούνται. Θὰ τήνε φοβόταν καὶ τὸ φεγγάρι καὶ θὰ τὴν ἄφηνεν ἥσυχον... Μιὰ νύχτα μάζευε λουλούδια στὸ περιθώρι. Τὴν κοιτάζα ποῦ τρελλογύριζε παντοῦ καὶ πετοῦσα ἀπὸ τὴν χαρὰ μου. Ἡ ἀγάπη μοῦ πλημμύριζε τὰ στήθια. Κρυφόκλαιγα. Σήκωνα τὰ μάτια κατὰ τὸν οὐρανὸ κ' ἔβλεπα νὰ τρεμολάμπῃ ἡ ἀγάπη μου σὲ κάποιον ἀστέρι του. Λουλούδι πιὸ ὁμορφὸ μέσα στὰ λουλούδια ἡ Ἄννα ξέγνοιαστη τὰ τραγοῦσε. Κάτι θὰ τῆς ἔλεγον κ' ἐκεῖνα καὶ τραγουδοῦσε τόσο γλυκά. Κάπου-κάπου ἐρχότανε σιμά μου· μοῦδινε νὰ μυριστῶ τὰ λουλούδια της καὶ μὲ φιλοῦσε· μαδοῦσε μερικά καὶ τὰ σκόρπιζε πάνου στὸ κεφάλι μου. Μεθοῦσα ἀπὸ μυρουδιά κι ἀγάπη... Τὴν ἔβλεπα καὶ σιγὰ-σιγὰ γινότανε μπροστά μου νεράϊδα, ποῦ πάσκιζε νὰ μὲ σύρῃ μαζί της κάπου ἰπόμακρον, κάπου πέρα κεῖ ἔπου θὰ μὲ κρατοῦσε βουβὸ τῆς σκλάβου. Ἐπαιρνε ἀλλιώτικη θωριά. Ἀρχισα νὰ τρομάζω καὶ τῆς φώναζα νὰ καθίσῃ πιὰ ἥσυχον, νὰ μὴν τραγᾷ λουλούδια. Ἐ-

κείνη γελοῦσε καὶ μὲ κοιτάζε κατάματα, ἔτσι σὰ νᾶθελε νὰ διαβάσῃ μέσα στὴν ψυχὴ μου· ἀκόμα περισσότερο· σὰ νᾶθελε νὰ τραβήξῃ μὲ τὴν ματιὰ της τὴν ψυχὴ μου, νὰ τὴν πάρῃ μαζί της κ' ἐγὼ δὲν ξέρω ποῦ... Μιὰ στιγμὴ ἔφυγεν ἀπὸ κοντά μου πεταχτή· τὴν εἶδα νὰ πλόνῃ τὰ χέρια της μὲ τᾶσπρα πλατιά μανίκια ὡς νὰ ζητοῦσε νὰ πιάσῃ κάτι. Ἐλεγε κάποια παράξενα λόγια ποῦ ἐγὼ δὲν τᾶνωθα· δὲν εἶχα τὴν δύναμη νὰ τὰ νοιώσω· τὸ μυαλό μου γύριζε καὶ μέσα στὸ κεφάλι μου ἀκούγοταν ἀδιάκοπα ἕνα βουητὸ ἀλλιώτικο, ὅμοιο μ' ἐκεῖνο ποῦ ἀφίνει μακρυσμένος νερόμυλος, ὅταν δουλεύῃ. Ἡ Ἄννα ὀλοένα μιλοῦσε τὰ παράξενα λόγια της, κ' ἐκεῖ ποῦ νόμιζα ὅτι θάμπωσαν τὰ μάτια μου καὶ δὲν καλοξάνοιγα τὰ γύρω μου, τὴν εἶδα νὰ σιμόνῃ στὴ μεγάλη στέρνα ποῦ ἦταν βαθιὰ καὶ γιομάτη νερό. Ἀνέθηκε στὸ χαμηλὸ πεζούλι της καὶ στάθηκε στὴν ἄκρη του. Δὲν ξέρω πῶς μοῦ ἤρθε κ' ἔβαλα δυνατὲς φωνές: «Μή! μή! μή!» Ἡ Ἄννα ἄπλωνε τὰ χέρια της τᾶσπροντυμένα καὶ κοιτάζε μέσα στὴ στέρνα· ἐγὼ πάντα φώναζα· σὲ λίγες στιγμὲς τὴν ἄκουσα νὰ φωνάζῃ κι αὐτὴ: — «Ἄ! νά! νά! ἐδῶ μέσα εἶναι μὲ κράζει· στάσου, στάσου, μὴ φύγῃς κ' ἐρχομαι!» Καὶ μ' ἕνα ἀνάλαφρο γύρισμο τοῦ κορμιοῦ της ἔπεσε μέσα στὴ στέρνα. Ἐμεινα βουβὸς κι ἀκίνητος. Ἐκανα νὰ τρέξω πρὸς τὰ κεῖ, μὰ κάποιος τρόμος ἀξήγητος μὲ κρατοῦσε καὶ δὲ μᾶφηνε νὰ κάμω βῆμα... Δὲν ξέρω σὲ πόσες ὥρες ἤρθαν καὶ μὲ βροῦσαν ξαπλωμένο χάμου, σὰ νεκρὸν· ὅταν ἄνοιξα τὰ μάτια μου εἶδα ὅτι ἦμουν ἀπάνου στὸ κρεβάτι μου κ' ἕνας σοβαρὸς κύριος, κοιτάζοντάς με κατάματα, μοῦ εἶπε μὲ βαθιὰ φωνή: — «Τὴν ἐπιζῆς; γιατί;» Τὸν κοιτάξα κ' ἐγὼ, μὰ ἥσυχον καὶ μὲ κρῖο μάτι. Τοῦ εἶπα: — «Γύρισε; τὴν ψεύτρα· μοῦ ἔλεγε πῶς ἔφυγε γιὰ πάντα». Ἐφεραν ὅλοι τὰ μάτια τους καταπάνου μου περίεργα καὶ μὲ βλέπανε σὰν χαζοί...

— Καλὰ, καλὰ, Παῦλο, τὰ ξέρω ἤμουν κ' ἐγὼ κεῖ πέρα· δὲ θυμάσαι; δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μοῦ τὰ ξαναπῆς. Πᾶμε ὄξω τώρα.

— Δὲν ξέρεις τίποτα· ποῦ τὰ ξέρεις ἐσύ; Ἀκουσε τί μοῦ εἶπεν ἡ Ἄννα μυστικὰ μὲς ἀπὸ τὰ λουλούδια της, ὅταν τὴν ἄλλη βραδιὰ ξανακατέβηκα στὸ περιθώρι; Τί; ξέρεις ἐσύ τὸ μυστικὸ μου; Λὲς ψέματα. Κανένας, κανένας δὲν τᾶμαθεν ὡς τὰ τώρα· μὰ θὰ σοῦ τὸ πῶ γιὰ νὰ μ' ἀφήσῃς ἥσυχον, νὰ φύγῃς καὶ νὰ μὴ μὲ βασανίζῃς μ' αὐτὸ τὸ ψεύτικο γέλιο σου καὶ τὴν λύπησή σου. Ἡ Ἄννα ἦταν μιὰ ψεύτρα· τὸ φανέρωσε μονάχη της. Ἐπρεπε, λέει, στὴ στέρνα γιατί τὴν καλοῦσε τὸ φεγγάρι καὶ δὲν μπόρεσε νὰ ξεφύγῃ τὴν δύναμή του. Δὲν τὴν πίστευα. Ἐγὼ ξέρω πῶς πῆγε νὰ βρῆ ἕναν ἀσπροντυμένον καθαλάρη, ποῦ περνοῦσε κεῖθε κείνη τὴν ὥρα. Ναι· τὸν εἶδα ἐγὼ· τὸν εἶχα ξαναἰδεῖ καὶ τὸν εἶχ' ἀκούσει νὰ τῆς γλυκοτραγουδάῃ. Τὴν ἐκραζε νὰ τὴν πάρῃ μαζί του καὶ νὰ τὴν κάμῃ ταῖρι του· ἦταν τρανὸ ἀρχοντόπουλο σὲ κάποια χώρα μακρινή. Κ' ἐκείνη τὸν ἄκουσε καὶ τὸν ἀκολούθησε. Πῆγε μ' ἕνα ξένο καὶ μ' ἄφηνεν ἐμένα ποῦ τόσο τὴν ἀγαποῦσα. Ντυνότανε σᾶσπρα, γιατί φοροῦσε κ' ἐκεῖνος ἄσπρα. Τὴν ψεύτρα· μὲ τί τρόπο ἤθελε νὰ μὲ γελάσῃ ἀκόμα... Λίγες μέρες ὕστερως ἀπὸ τὴν νύχτα ποῦ μοῦ ἔφυγεν, ἐκεῖ ποῦ καθόμουν μιὰ βραδιὰ καὶ διάβαζα, ἤρθε τὸ μυστικὸ μου καὶ ριζώθηκε μέσα μου. Καὶ μοῦπε, πῶς ἂν θέλω νὰ ξαναβρῶ τὴν Ἄννα πρέπει νὰ κυνηγήσω τὸν ἄσπρο καθαλάρη καὶ νὰ τοῦ τὴν πάρω. Ἀρχισε νὰ μάποθυμάῃ, λέει, ἡ Ἄννα καὶ λυπάται ποῦ μοῦ ἔφυγε. Μὲ θέλει κοντά της. Ἐκεῖνος τὴν τυραγνάζει καὶ τὴν ἔκαμε νὰ

χάσῃ τὴν ὁμορφιά της. Τάκους τὸ λοιπόν; Πρέπει νὰ κυνηγήσω τὸν ἄσπρο καθαλάρη, νὰ τὸν βρῶ καὶ θὰ τὸν σκοτώσω... Νά, μιὰ κι ὄξω· ξέρω γὼ πῶς θὰ τὸν χτυπήσω. Γι' αὐτὸ σοῦ λέω νὰ μὴ φωνάζῃς καὶ μὲ παραῖξῃς· νὰ φύγῃς καλῆτερα· φύγε! Δὲ θέλω νὰ εἶναι κανένας μπροστά... Ἄ, τὴν ψεύτρα!.. μάποζητάει τώρα!.. Ὅθ τὸυ τὴν πάρω σοῦ λέω ἔτσι γιὰ νὰ δείξω ποιὸς εἶμαι. Ὅθ τὸν σκοτώσω... Ὅθ τὸν βρῶ ὅσο μακριὰ κι ἂν εἶναι· ξέρω γὼ τὸ δρόμο. Μονάχα ἐσύ νὰ φύγῃς καὶ νὰ μὴ μ' ἐμποδίσης. Φύγε! θὰ βάλω τίς φωνές. Εἶσαι τρελλός ποῦ δὲ μᾶφηνεις νὰ ξαναβρῶ, γιὰ πάντα τὴν κλεμένη μου ἀγάπη... μὲ μιὰ κι ὄξω.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΑΡΕΤΑΣ

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΒΛΑΜΗ

17.

Ὁ κόσμος μὲ κατηγορεῖ
κι ὅλοι στὴ γειτονιά σου
λένε πῶς εἶν' τὸ μάτι μου
μονάχα στὰ ψιλὰ σου.

Ἐγὼ λεφτὰ δὲν προσκυνῶ,
μόνε τὴν ὁμορφιά σου,
κι ἂν τύχῃ νάχῃς τίποτα,
τὰ πίνω στὴν ὑγείᾳ σου!

Ὁ κόσμος μὲ κατηγορεῖ,
μὰ σὺ κάν' τὴ δουλειὰ σου
κ' ἐτοίμασε τὴν προῖκά σου,
νὰρθῶ στὴν ἀγαλιά σου.

18.

Τὸ ξέρω ποῦσαι φρόνιμη·
μοῦ ἔπε κ' ἡ γενέ σου,
πῶς πόρτα καὶ παράθυρο
δὲ γνώρισες ποτέ σου...

Λοιπὸν τὸ βράδι, σούρουπα,
μὲς στὸ σιενὸ σοκάκι
θὰ γλυκοπεριμένω σε
γιὰ νὰ σὲ ἰδῶ λιγάκι.

ΚΑ·Γ·Ν

Ο,ΤΙ ⊗ ΕΛΕΤΕ

Ἀπὸ ἕνα περιοδικὸ «Ἄτλας» μαθαίνουμε πῶς ἡ Ἄπάλευτη ζωὴ τοῦ Παλαμά δὲν ἀξίζει πεντάρη καὶ πῶς ποίησις ἡ ψηλὴ ἔχουν μόνο τὰ «Ἐξωτικά» τοῦ Πολέμη.

— Ἀπὸ τὸ ἴδιο περιοδικὸ μαθαίνουμε καὶ πῶς ὁ κ. Σημιριώτης, ὅχι ὁ Ἄγγελος, μεταφράζει τὴν «Ὀδύσειαν» κι ὁ κ. Ράσης τὴν «Ἰλιάδα».

— Ἐνα μοναχὰ δὲ μαθαίνουμε, ἂν κι αὐτὸ τὸ περιοδικὸ τὸ διευτύνει ὁ κ. Κίμωνας Μεγαλιδης, γιὰτί ἔπρεπε νὰ γίνεταί κι αὐτό.

— Ὁ κ. Φιλίας Λεμπικὸς ἀρχίνησε νὰ δημοσιεύει στὸ «Mercure de France» σειρά κριτικὰ ἄρθρα γιὰ τὴ νεοελληνικὴ φιλολογία μὲ τὸ ψευτόνομα «D. Asteriotis».

— Στὸ τελευταῖο φυλλάδιον τοῦ «Mercure» δημοσιεύει τὸ πρῶτο ἄρθρον του γιὰ τὰ «ΓΡΑΜΜΑΤΑ» τοῦ κ. Παλαμά.

— Τὸ ἄρθρον αὐτό, καθὼς καὶ τᾶλλα τῆς σειράς, θὰ τὰ δημοσιεύουμε στὸ «Νουμᾶ».